

návrhu zákona č. 39 z r. 1922, v níž se praví, že mimo jiné »poskytuje se (§ 25 a) ministerstvu sociální péče možnost, přiřknouti za určitých podmínek důchod sourozencům padlého (nezvěstného) vojína nebo zemřelého invalidy«, dále pak, že »pro úplně neschopné sirotky možno povolití důchod i po 21. roce«.

Pro správnost výkladu zde podaného mluví dále článek II. zákona 39/1922, který rovněž dává ministerstvu sociální péče zmocnění, aby v případech zvláštního zřetele hodných a za určitých předpokladů přiznalo důchod osobám, které po zákonu nároku na důchod by neměly.

(Nález Nejv. správ. soudu ze 4. září 1926, č. 18.032/26.)

Válečný poškozenec jest povinen vrátiti, co na důchodu neprávem přijal. Výrok ten zakládá se na ustanovení § 31 zákona ze dne 20. února 1920, č. 142 Sb. z. a n., které jednak ukládá důchodcům povinnost, každou změnu ve svých poměrech, jež se dotýká podmínek, za nichž důchod byl přiznán a vyměřen, oznámíti ihned zemskému úřadu, jednak stanoví, že důchodcové ručí za škodu, vzniklou opomenutím této povinnosti. Toto ručení za škodu uvedeným opomenutím způsobenou zahrnuje v sobě nutně také povinnost těch, kdo rozkaz v první větě obsažený nesplní, vrátit to, co jim neprávem bylo vyplaceno. Na povinnosti vrátiti přeplacený důchod nemůže nic změnit ani bona fides percipienta, ač není-li již vyloučena tím, že nevyhověl povinnosti oznamovací, kterou mu zákon ukládá, ani nemůže povinnost k navrácení přeplatku zaniknouti tím, že důchodce přijaté peníze spotřeboval, kterýžto moment ani podle předpisů §§ 1431 a 1432 ob. zák. obč. nevylučoval by conditionem indebiti. (Nález Nejv. správ. soudu z 8. září 1926, č. 18.283/26.)

Postavení »družky« podle zákona 142/1920 Sb. z. a n. Citovaný zákon v §§ 13 až 19 přiznává nárok na důchod v do v s k ý nejen vdově v pravém slova smyslu (§ 13), nýbrž také družce (§ 15), stavě v celém odstavci, jednajícím o důchodu vdovském, vdovu a družku na roveň. Je-li poměr ovdovělé manželky rovnocenný s poměrem pozůstalé družky a spojuje-li zákon s oběma těmito poměry nárok na důchod vdovský po padlém nebo zemřelém válečném invalidovi, nečině žádného rozdílu mezi spoluzitím manželským a mimomanželským, nutno všude tam, kde bez přetržení poměr mimomanželského spoluzití přešel sňatkem ve spoluzití manželské, pozíratí na poměr ten jako na jediný, který počal založením soužití pozdějšího invalidy se ženou jako družkou a skončil smrtí invalidy jako manžela dřívější jeho družky. Z toho plyne, že všude tam, kde zákon upíná jisté právní účinky na dobu uzavření sňatku, dlužno v případě právě zmíněném na místo tohoto časového momentu dosadití dobu založení poměru druha s družkou a hledětí na manželství jejich tak, jako by bývalo uzavřeno již tehdy, kdy započal poměr spoluzití obou manželů ve společné domácnosti v poměru druha a družky, kterýž poměr citovaný zákon, pokud jde o důchod vdovský, rovná legálnímu manželství. Opačný názor by vedl k tomu, že by co do nároku na důchod vdovský byla na tom lépe družka, která ve volném spoluzití s mužem setrvává až do jeho úmrtí, nežli ta, která poměr ten proměnila v legální manželství, jinými slovy: opačný názor vedl by k tomu, že by nárok vdovy byl nevhodnější a obmezenější, nežli nárok družky, a to by se přičilo pozitivním předpisům zákona, který družce i vdově chce poskytnouti stejné právo na důchod vdovský. Tento výklad zákona podpořen jest i v prováděcím

nařízení ze dne 7. prosince 1922, č. 363 Sb. z. a n., v němž stanoveno jest k § 14, že doba, po kterou pozdější manželka žila s válečným poškozenecem jako družka, včítá se do doby manželství. (Nález Nejv. správního soudu z 8. září 1926, č. 18.285/26.)

K § 2, odst. 3. zákona č. 142/1920 Sb. z. a n., ve znění zákona č. 39/1922 Sb. z. a n. Má-li válečný poškozenec rodiče nebo předky, kteří podle zákona jsou povinni přispívat k jeho výživě, započítá se do příjmu válečného poškozenecem též onen díl příjmu rodičů nebo předků, který, vypočten podle počtu členů rodiny, by na něj připadl. Podle ustanovení § 141 všeobecného občanského zákona má otec povinnost starat se o výživu svých dětí; náhled, že povinnost tato končí plnoletostí, není správný, ježto zákon neobsahuje tohoto obmezení, nýbrž stanoví, že povinnost trvá, dokud dítě není s to samo se živiti. Není-li tedy válečný invalida následkem své invalidity s to se vyživovat a žije-li ve společné domácnosti se svým otcem, kterému pomáhá obhospodařovat jeho nemovitost — zajisté je daný předpoklad v cit. odst. § 2 dán, že totiž válečný poškozenec má rodiče, resp. otce, který je povinen přispívat k jeho výživě a má se do příjmu jeho započítati též alikvotní částka příjmu otcova, na invalidního syna připadající. (Nález Nejv. správ. soudu ze 7. října 1926, č. 20.003/26.)

Pracovní doba a služební smlouva.

Zákon ze dne 19. prosince 1918, čís. 91 Sb. z. a n. není na závadu tomu, aby nebyl platně uzavřen smír o vzešlém již nároku na mzdu za práci přes čas.

Dle tohoto zákona jsou všechny práce přes čas 8 hodin denně pracemi přes čas, i když se konají na zvláštní příkaz a dokonce doma v bytě zaměstnancově (§ 2, § 1, § 6, § 7, čís. 4 a j.), jak to žalobce o svých pracích líčí, i když nebyla za ně zvláštní mzda vyjednána. Avšak nižší stolice zjistily, že uzavřen byl dne 6. října 1922 smír, jímž byly vyrovnány všechny žalobcovy nároky za práci přes čas za celou jeho služební dobu, skončivší koncem srpna 1922. Dle citovaného zákona sice zapovězena jest práce přes čas (§ 1 [1] »nesmí«, § 2 »je zakázáno«), vyjma s úředním svolením (§ 6), úmluva opačná tedy by se přičila zákonnému zákazu a byla by proto dle § 879 obč. zák. nicotná, avšak tím ještě není řečeno, že nelze uzavřítí smír o vzešlém již nároku za práci přes čas. Právem nutícím (ius cogens) jest pouze záповěď delší práce než zákonné osmihodinové a záповěď úmluvy tomu odporující. Tím jest zaměstnanec dostatečně chráněn, neboť přísluší mu vždy, ať již byla vícepráce úředně povolena nebo ne, za skutečně vykonanou práci přes čas mzda (§ 6, čís. 3 a § 7, čís. 4), takže jí nikdy nekoná na účet pravidelné pracovní doby. Vzešel-li mu však z toho důvodu zákonný nárok na vícemzdu, podléhá tento nárok, jako každý jiný soukromoprávní nárok již volné dispozici stran a proto jest uzavřený smír přípustným. Ten však zničil každý nárok na více, než co mu v něm přikázáno bylo (§ 1380 obč. zák.).

(Rozh. Nejv. soudu ze dne 5. listopadu 1924, Rv II 553/24.)

Hospodářský dozorce náleží k osobám jmenovaným v § 12 (2) zákona o osmihodinové době pracovní ze dne 19. prosince 1919, čís. 91 Sb. z. a n. Požadavek bydlení